

PRAVILNIK O SIROVOM MLIJEKU

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Predmet)

Pravilnikom o sirovom mlijeku (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuju se temeljni standardi i kriteriji za sirovo mlijeko, razvrstavanje sirovog mlijeka te ostali zahtjevi koje pri otkupu mora ispunjavati sirovo mlijeko, namijenjeno za proizvodnju i stavljanje u promet.

Članak 2. (Pojam sirovog mlijeka)

Sirovo mlijeko je mlijeko dobiveno sekrecijom mliječne žlijezde jedne ili više zdravih muznih životinja iz uzgoja, koje nije zagrijavano na temperaturi višoj od 40°C ili nije izlagano bilo kakvom postupku s istim učinkom.

DIO DRUGI - POSEBNE ODREDBE POGLAVLJE I. TEMELJNI STANDARDI KAKVOĆE SIROVOG MLIJEKA

Članak 3. (Uvjeti za preradu sirovog mlijeka)

Da bi se sirovo mlijeko moglo preradivati, ono mora:

- potjecati od muzne životinje do čijeg je poroda ostalo najmanje 30 dana ili je od poroda prošlo više od osam dana;
- ovisno o vrsti muzne životinje od koje je dobiveno, biti razvrstano kao kravlje mlijeko (u daljnjem tekstu: mlijeko), te ovčje mlijeko, kozje mlijeko i bivolje mlijeko;
- imati svojstven izgled, boju, miris, okus i konzistenciju;
- u slučaju svakodnevnog skupljanja sirovog mlijeka, mlijeko mora odmah biti ohlađeno do temperature ne više od 8°C ili ne više od 6°C ako se skupljanje sirovog mlijeka ne obavlja svakodnevno.

Članak 4. (Temeljni standardi kakvoće za sirovo mlijeko)

Sirovo mlijeko mora ispunjavati sljedeće standarde kakvoće:

- da sadrži najmanje 3,2% mliječne masti;
- da sadrži najmanje 2,8% proteina;
- da sadrži najmanje 8,5% suhe tvari bez masti;
- da mu je gustoća od 1,028 do 1,034 g/cm³ na temperaturi od 20°C;
- da mu je kiselinski stupanj od 6,6 do 6,8°SH, a pH vrijednost od 6,4 do 6,8;
- da mu točka ledišta nije viša od - 0,520°C;
- da mu je rezultat alkoholne probe sa 72%-tnim etilnim alkoholom negativan.

Članak 5. (Temeljni standardi kakvoće za ovčje sirovo mlijeko) Ovčje sirovo mlijeko mora ispunjavati sljedeće standarde kakvoće:

- da sadrži najmanje 4,0% mliječne masti;
- da sadrži najmanje 3,8% proteina;
- da sadrži najmanje 9,5% suhe tvari bez masti;
- da mu je gustoća od 1,034 do 1,042 g/cm³ na temperaturi od 20°C;
- da mu je kiselinski stupanj od 8,0 do 12,0°SH, a pH vrijednost od 6,5 do 6,8;
- da mu točka ledišta nije viša od - 0,560°C.

Članak 6. (Temeljni standardi kakvoće za kozje sirovo mlijekao) Kozje sirovo mlijeko mora ispunjavati sljedeće standarde kakvoće:

- da sadrži najmanje 2,8% mliječne masti;
- da sadrži najmanje 2,5% proteina;

Temeljem članka 17. stavak 2. i članka 72. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine i Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, u suradnji s nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, na 139. sjednici održanoj 14. prosinca 2010. godine, donijelo je

- c) da sadrži najmanje 7,5% suhe tvari bez masti;
- d) da mu je gustoća od 1,024 do 1,040 g/cm³ na temperaturi od 20°C;
- e) da mu je kiselinski stupanj od 6,5 do 8,0°SH, a pH vrijednost od 6,4 do 6,7;
- f) da mu točka leđišta nije viša od - 0,540°C.

Članak 7.

(Temeljni standardi kakvoće za bivolje sirovo mlijeko)

Bivolje sirovo mlijeko mora ispunjavati sljedeće standarde kakvoće:

- a) da sadrži najmanje 8% mliječne masti;
- b) da sadrži najmanje 11% suhe tvari bez masti.

Članak 8.

(Kriterij za sirovo mlijeko)

- (1) Subjekti u poslovanju s mlijekom moraju osigurati da sirovo mlijeko ispunjava kriterije navedene u Tablici 1. ovoga članka:

Tablica 1.

Vrsta mlijeka	Broj mikroorganizama na 30°C (u 1 ml)	Broj somatskih stanica (u 1 ml)
kravlje	≤ 100.000 (*)	≤ 400.000 (**)
ovčje i kozje	≤ 1.500.000 (*)	-

(*) Geometrijski prosjek tijekom dvomjesečnog razdoblja, s najmanje dva uzorka mjesečno.

(**) Geometrijski prosjek tijekom tromjesečnog razdoblja, s najmanje jednim uzorkom mjesečno, osim ako nadležno tijelo ne odredi neku drugu metodu kojom se uzimaju u obzir sezonska odstupanja u proizvodnim količinama.

- (2) Sirovo mlijeko koje potječe od drugih vrsta životinja, a ne od krava, namijenjeno za proizvodnju proizvoda od sirovog mlijeka postupkom koji ne obuhvaća bilo koju toplinsku obradu označava se navodom "proizvedeno od sirovog mlijeka". Subjekti u poslovanju s mlijekom moraju poduzeti mjere kako bi osigurali da sirovo mlijeko koje se upotrebljava ispunjava kriterije navedene u Tablici 2. ovoga članka:

Tablica 2.

Broj mikroorganizama na 30° C (u 1 ml)	≤ 500.000 (*)
--	---------------

(*) Geometrijska sredina tijekom dvomjesečnog razdoblja, s najmanje dva uzorka mjesečno.

Članak 9.

(Primjena kriterija za sirovo mlijeko)

Kriteriji u pogledu ukupnoga broja mikroorganizama i somatskih stanica sirovog mlijeka, navedeni u tablicama 1. i 2. članka 8. ovoga Pravilnika, primjenjuju se od 1. 1. 2014. godine.

Članak 10.

(Ostali kriteriji za sirovo mlijeko)

- (1) Ne dovodeći u pitanje primjenu Odluke o praćenju rezidua određenih tvari u živim životinjama i u proizvodima životinjskog podrijetla ("Službeni glasnik BiH", broj 1/04), subjekti u poslovanju s mlijekom moraju primijeniti postupke kako bi osigurali da sirovo mlijeko ne bude stavljeno na tržište ako:
  - a) sadrži rezidue veterinarskih lijekova i pesticida propisanih Pravilnikom o najvećim dopuštenim količinama veterinarskih lijekova i pesticida u proizvodima životinjskog podrijetla ("Službeni glasnik BiH", broj 6/09),
  - b) sadrži određene kontaminante definirane Pravilnikom o najvećim dopuštenim količinama za određene kontaminante u hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 37/09)

(2) Sirovo mlijeko ne smije sadržavati mehaničku nečistoću.

(3) Sirovo mlijeko ne smije sadržavati dodanu količinu vode.

POGLAVLJE II. ISPITNI LABORATORIJI I POSTUPAK UZORKOVANJA

Članak 11.

(Ispitni laboratoriji)

Ispitni laboratoriji koji obavljaju analize sirovog mlijeka moraju biti ovlašteni prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025.

Članak 12.

(Postupak uzorkovanja)

Uzimanje uzorka i postupanje s uzorkom mora biti usuglašeno s bosanskohercegovačkom normom: Mlijeko i mliječni proizvodi - Naputak za uzorkovanje BAS EN ISO 707/2008.

POGLAVLJE III. KLASIRANJE SIROVOG MLIJEKA

Članak 13.

(Klasiranje sirovog mlijeka)

Laboratorij razvrstava mlijeko u klase prema prosječnom broju mikroorganizama, kako je navedeno u Tablici 3. ovoga članka:

Tablica 3.

Vrsta mlijeka	Sirovo kravlje mlijeko		Sirovo ovčje i kozje mlijeko
	Broj somatskih stanica (u 1 ml)	Broj mikroorganizama (u 1 ml)	Broj mikroorganizama (u 1 ml)
E	≤ 300.000	≤ 50.000	-
I.	300.001 - 400.000	50.001 - 100.000	≤ 1.000.000
II.	-	100.001 - 400.000	1.000.001 - 1.500.000
III.	-	400.001 - 800.000	> 1.500.000

DIO TREĆI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 14.

(Prijelazno razdoblje primjene i dostizanja kriterija za sirovo mlijeko)

- (1) Utvrđuje se prijelazno razdoblje primjene i dostizanja propisanih kriterija za sirovo mlijeko u pogledu ukupnoga broja mikroorganizama i somatskih stanica u jednom mililitru kravljeg, ovčjeg i kozjeg mlijeka, kako je navedeno u st. (2) i (3) i tablicama 4. i 5. ovoga članka.
- (2) Prijelazno razdoblje primjene kriterija za sirovo mlijeko iz Tablice 4. stavak (1) ovoga članka je do 31. 12. 2011. godine.
- (3) Prijelazno razdoblje primjene kriterija za sirovo mlijeko iz Tablice 5. stavak (1) ovoga članka je od 1. 1. 2012. do 31. 12. 2013. godine.

Tablica 4.

Vrsta mlijeka	Sirovo kravlje mlijeko		Sirovo ovčje i kozje mlijeko
	Broj somatskih stanica (u 1 ml)	Broj mikroorganizama (u 1 ml)	Broj mikroorganizama (u 1 ml)
E	≤ 300.000	≤ 200.000	≤ 1.500.000
I.	300.001 - 400.000	200.001 - 500.000	≤ 2.000.000
II.	-	500.001 - 800.000	≤ 3.000.000
III.	-	800.001 - 1.500.000	≤ 6.000.000
Izvan klase ili razreda	-	> 1.500.000	> 6.000.000

Tablica 5.

Vrsta mlijeka	Sirovo kravlje mlijeko		Sirovo ovčje i kozje mlijeko
	Broj somatskih stanica (u 1 ml)	Broj mikroorganizama (u 1 ml)	Broj mikroorganizama (u 1 ml)
E	≤ 300.000	≤ 80.000	≤ 1.000.000
I.	300.001 - 400.000	80.001 - 200.000	≤ 1.500.000

II.	-	200.001 - 400.000	≤ 2.000.000
III.	-	400.001 - 800.000	≤ 4.000.000
Izvan klase ili razreda	-	> 800.000	> 4.000.000

Članak 15.

(Službene kontrole i inspekcijски nadzor)

- (1) Službene kontrole i inspekcijски nadzor provode se na način kako je to propisano valjanim zakonskim propisima.
- (2) Za utvrđivanje sukladnosti kakvoće mlijeka s odredbama ovoga Pravilnika koriste se valjane propisane metode fizikalnih i kemijskih analiza za ispitivanje kakvoće mlijeka te druge validirane i međunarodno priznate metode.

Članak 16.

(Prestanak važenja odredaba)

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaju važiti odredbe čl. 11., 12., 13. i 14. Pravilnika o kvaliteti mlijeka, mliječnih proizvoda, sirila i čistih kultura ("Službeni list SFRJ", broj 51/82), odredbe članka 18. Pravilnika o uvjetima u pogledu mikrobiološke ispravnosti koje moraju zadovoljavati živežne namirnice u prometu ("Službeni list SFRJ", br. 45/83 i 43/89) i odredbe čl. 100. i 101. Odluke o načinu obavljanja veterinarsko-zdravstvenog pregleda i kontrole životinja prije klanja i proizvoda životinjskog podrijetla ("Službeni glasnik BiH", broj 82/06).

Članak 17.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 335/10
14. prosinca 2010. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. **Nikola Špirić**, v. r.